بسم الله الرحمن الرحیم

تاثیر رسانه در تربیت کودک

زهرا جعفری زاده[1]

سطح دو ، حوزه علمیه خواهران معصومیه شیراز ، Zahra.z6486@gmail.com

چکیده

اهمیت و تاثیر رسانه ها در دنیای امروز موضوعی ناشناخته نیست. با این حال بررسی وضع کودک در برابر این فناوری شگفت و پر قدرت هنوز هم از جذاب ترین مباحث علمی و اجتماعی است. علاقه مفرط کودکان به رسانه ها، خصوصا تلویزیون، با توجه به تاثیر پذیری سریع و عمیق تر آنان و نیز اهتمام متقابل مالکان و مدیران بنگاه های عظیم رسانه ای برای سرمایه گذاری در تولیدات مربوط به سنین کودکی و نوجوانی، موجب بروز نگرانی هایی برای والدین و دیگر علاقمندان به سرنوشت بشر شده است.

تلویزیون در کنار تاثیرات مثبت بر کودک که تنها با مدیریت خانواده بدست می آید، تاثیرات منفی جبران ناپذیری روی کودک دارد ازجمله تاثرات جسمی و روانی مثل کمبود تحرک ،پایین آمدن ضریب هوشی کودک، اختلال در فعالیت های او،تاثیر مخرب آگهی های تلویزیون و رواج خشونت می باشد.

واژگان کلیدی : رسانه، تربیت، کودک

مقدمه

کودکان امانت الهی هستند که در دامان پدر و مادر پرورش می یابند و سعادت و شقاوت آنان بستگی به تربیت آن ها در دوران کودکی دارد. در این میان نقش رسانه در تربیت کودکان نقشی کلیدی است.ایده تلویزیون برای اولین بار در سال ۱۹۰۸ میلادی ارائه شد و ۲۰ سال بعد توسط دانشمندبرتر اسکاتلندی تحقق یافت (برد) دستگاهی ساخت که با استفاده از تکنولوژی نور و موج تصاویر را منتقل کند. اولین آزمایش نهایی تلویزیون در سال ۱۹۴۱ در نیویورک امریکا صورت گرفت و عمل انتقال تصاویر از راه دور نمایش داده شد نخستین برنامه تلویزیون رنگی جهان در سال ۱۹۵۱ در آمریکا پخش شد . آمریکا بزرگترین تولید کننده برنامه تلویزیونی در جهان است بیش از ۱۶۰ آژانس تلویزیونی جهان را به خود اختصاص می دهد پس از آمریکا ، انگلیس مقام دوم فرانسه – آلمان – ژاپن رتبه های بعدی را دراختیار دارد. در این مقاله میخواهیم به این سوال پاسخ دهیم که رسانه چه تاثیری در تربیت کودک خواهد داشت در دو بخش به این موضوع پرداخته ایم. بخش اول آشنایی با رسانه و انواع آن و بخش دوم تاثیرات رسانه در تربیت کودک خواهد بود.

تعریف لغوی و اصطلاحی

۱–رسانه: رسانه در لغت به معنی رساندن است و در اصطلاح وسیله ای برای نقل و انتقال اطلاعات، ایده ها و افکار افراد یا جامعه و واسطه عینی و عملی در فرآیند برقراری ارتباط است. (ازکمپ، ماهر، ، ۱۳۹۵، ص۸۰)

۲–تربیت: پروردن، آداب و اخلاق را به کسی آموختن ، پرورش (محمد معین، ص۲۷۹) تربیت در اسلام به معنای رشد و نمو و پرورش ، هدایت به طریق حق و کمال و صراط مستقیم ، رساندن فرد به بلوغ و ادراک عقلی و حد تشخیص و تمیز حق از باطل و تزکیه نفس و پیراستن آن از آلودگی ها و آراستن به فضائل و به کمال رساندن همه ابعاد وجودی شخصیت انسان است.(احمدی، ۱۳۸۴، ص۱۳)

۳–کودک: کوچک ، صغیر ، فرزندی که به حد بلوغ نرسیده (دختر یا پسر)، طفل(محمد معین، ص۸۲۸) کودکی دارای دو بخش است: از ۳ تا ۷سالگی و از ۷ تا حدود ۱۲ سالگی که به آن کودکی اول و کودکی دوم می گویند. (آذربایجانی و دیگران، ۱۳۸۸، ص۹۰)

شما حداقل دو فایده دارد . یکی اینکه کودک سکوت شما را نشانه تایید ندانسته و دوم آنکه کودک هم روحیه نقادانه پیدا می کند. (عباسی ولدی، همان، ص۳۶۶)

نتیجه

رسانه و مهمترین و فراگیرترین آن تلویزیون نقش مهمی در تربیت فرزندان ما خواهد گذاشت. خانواده ها باید بدانند که مسولیت اصلی تربیت به عهده آنان هست و نباید آن را به رسانه واگذار کنند.سپردن تربیت فرزند به رسانه اعم از تلویزیون، اینترنت و ... و به نوعی رها شدگی کودک در این فضا ابتدای خطای بزرگ والدین خواهد بود. چه بسا میتوان با مدیریت صحیح ، کودک میتواند از تاثیرات مثبت رسانه هم بهره مند شود.

فهرست منابع

***قرآن کریم**

۱- سید احمد، احمدی، اصول و روش های تربیت در اسلام، چاپ پنجم، اصفهان: انتشارات دانشگاه اصفهان، ۱۳۸۴

۱- مسعود آذربایجانی و دیگران، روانشناسی عمومی، چاپ ششم، قم: انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۸۸

۲- استوارت ازکمپ ،روانشناسی اجتماعی کاربردی. ترجمه فرهاد ماهر، مشهد:به نشر، چاپ دوم، ۱۳۹۵

۳- امینی، ابراهیم، آیین تربیت، تهران: انتشارات اسلامی، چاپ چهارم، ۱۳۵۹

۴- انصاریان، حسین، فرهنگ مهرورزی از دیدگاه قرآن و اهل بیت، قم : انتشارات دارالعرفان، چاپ دوم، ۱۳۸۵

۵- آذری، سعید،اثرات رفتاری تلویزیون بر کودکان و نوجوانان، مجله پژوهش وسنجش، ش۱۵و۱۶ ، ۱۳۷۷

۶- براندون اس سنتیروال، آیا تماشای تلویزیون موجب افزایش پرخاشگری در کودکان می شود؟، ترجمه وحیده عرفانی، مجله پژوهش و سنجش، ش ۱۵و۱۶ ، ۱۳۷۷

۷- نیل پوستمن، نقش رسانه های تصویری در زوال دوران کودکی، مترجم صادق طباطبایی،تهران:نشر اطلاعات، چاپ اول، ۱۳۷۸

۸- راغب اصفهانی ، حسین بن محمد، مفردات الفاظ قرآن، مترجم حسین خداپرست، قم: نوید اسلام ، ۱۳۹۵

۹- ساروخانی، باقر، جامعه شناسی ارتباطات، تهران:نشر اطلاعات،۱۳۹۵

۱۰- سعادتمند، زهره، اثرات تلویزیون بر کودکان و نوجوانان، فصلنامه آموزش، شماره ۵ پاییز ۱۳۷۶

۱۱- عظیمی ، شکرخواه، کودک رسانه و ارتباط متقابل، شماره ۱، ۱۳۹۴

۱۲- ویلبر شرام، جک لایل و ادوین بی پارکر، تلویزیون در زندگی کودکان، ترجمه محمود حقیقت کاشانی، تهران: مرکز تحقیقات و مطالعات و سنجش برنامه ای صدا وسیما، ۱۳۷۷

۱۳- اعزازی،شهلا، خانواده و تلویزیون، تهران: مرندیز،چاپ اول، ۱۳۷۳

۱۴- بری گوننز و بیل مک آلر، کودک و تلویزیون، ترجمه نصرت فتی، تهران: سروش، ۱۳۸۰

۱۵- بروس کوئن، مبانی جامعه شناسی، ترجمه غلامعبّاس توسّلی و رضا فاضل، تهران:سمت، ۱۳۸۲

۱۶- کاظم زاده، موسی؛ کوهی، کمال، نقش وسایل نو پدید ارتباط جمعی در توسعه فرهنگی، موانع و راهکارها. نامه پژوهش فرهنگی. ۱۲. ۱۳۸۹

۱۷- محمدی، مجید، اخلاق رسانه ها، تهران: نقش و نگار، چاپ اول ، ۱۳۷۹

۱۸- نیومن، فیلیپ و نیومن، باربارا، اثرات تلویزیون بر رشد کودکان و نوجوانان، ترجمه اسماعیل بیابانگرد، فصلنامه پژوهش و سنجش، ش ۱۵ و ۱۶، ۱۳۷۷.

۱۹- عباسی ولدی ،محسن، نقش تلویزیون در تربیت فرزند،تهران:انتشارات آیین فطرت، چاپ پانزدهم،۱۳۹۴